

En ulykke
er ikke alltid
en ulykke

Pjecen er udgivet af
Aktionsgruppen
Arbejdere Akademikere.
Valby Langgade 55
2500 Valby
Tlf. 3616 6043

1. Oplag København 2000,
1500 eks.

Tegninger: Thomas Paalson
Layout: Socialisten Weekend

Samfundet bruger hvert år 25 mia. kr. på grund af dårligt arbejdsmiljø i form af syge dagpenge, hospitals- og lægebehandling, genoptræning, revalidering, førtidspension og erstatninger. Arbejdsskadestyrelsen udbetaler erstatninger for ca. 2 mia. kr af de 25 mia. kr.

Næsten 40.000 mennesker har fra 1992 til 1998 fået afvist en arbejdsulykke. Det burde ellers være en menneskeret, at være forsikret mod skader på arbejdet. Men i Danmark er der skabt et hul i arbejdsskadeforsikringsloven, hvor tusinder af mennesker årligt falder igennem. Synderen er Arbejdsskadestyrelsen.

Styrelsen har over en årrække skabt en uforståelig katekismus til fordel for forsikringselskaberne og arbejdsgivernes profitter. Andre syndere er politikerne, de kender godt til

problemet. De har blot smølet med at gøre noget ved det.

Først i 1999 har Socialministeriet nedsat et udvalg der skal vurderer administrationen af loven og forhåbentlig forny arbejdsulykkesbegrebet. Desværre virker det som om problemet blot skal trækkes i langdrag.

Derfor udgiver AAA denne pjece. Hvis du kender til historier om ulykker der er afvist på et urimeligt grundlag, vil vi gerne bringe din historie i vort blad "Arbejde og Sundhed".

En ulykke er ikke altid en ulykke

Der er mange arbejdere der tager det for givet, at kommer de til skade på arbejdet, med efterfølgende smerter og sygdom tilføje, afskedigelse, omskoling, pension etc. – ja så regner de fleste med, at de er sikret en anerkendelse af deres skade og en form for erstatning.

Men virkeligheden er ofte anderledes og det viser nedenstående eksempler:

En arbejder der håndterer kufferter i Københavns Lufthavn og løfter på en kuffert der er tungere end ventet og som han løfter med et normalt løft, og som giver ham et smæld i ryggen, er ikke udsat for en ulykke. Arbejdsskadestyrelsen mener, at det er forventeligt, at der er kufferter der er tungere end ventet.

Er kufferten derimod uventet let og specialarbejderen derved også

pådrager sig et smæld i ryggen – ja i dette tilfælde er der langt større mulighed for at få anerkendt.

En arbejder snubler da en kasse på ca. 80 kilo falder imod ham. Sagen afvises af Arbejdsskadestyrelsen, da

han i sin besvarelse til Arbejdsskadestyrelsen ikke skriver, at han snublede under punktet hændelsesforløb, men først i feltet nedenunder, hvor Arbejdsskadestyrelsen konkret spørger om han snublede. Arbejdsskadestyrelsen mener således ikke der er tale om udefra kommende begivenhed. Afgørelsen er naturligvis anket og denne er ikke afgjort.

Virkeligheden er så kompliceret, at 30% af alle de arbejdsulykker, som Arbejdsskadestyrelsen behandler bliver afvist. Enten fordi de skadede misforstår de spørgsmål som Arbejdsskadestyrelsen stiller eller også fordi ulykken ikke opfylder det udviklede og vanskelige kriterium, som Arbejdsskadestyrelsen har udviklet.

Spørgsmål om anerkendelse i Arbejdsskadestyrelsen har udviklet sig til lidt af en vanskelig og indforstået katekismus. Ulykkesbegrebet er gengivet nedenfor.

Ulykkesbegebet:

»En tilfældig, af den skadedes vilje uafhængig, pludselig udefra kommende indvirkning på legemet, som har en påviselig beskadigelse af dette til følge«.

Dertil kommer, at når der er tale om en arbejdsulykke, så skal det også afvige fra arbejdets normale karakter. Det skal afvige fra det forventelige.

Specielt problemet om forventelighed volder mange problemer og specielt de der arbejder med mennesker har problemer med det forventelige.

Hvad mener Højesteret

Dette kringlede begreb har man forsøgt at ændre via domstolen. Dette er ikke lykkedes.

Sygehjælperdommen

Højesteret har i en dom fra den 20. april 1998 fastholdt, at Den Sociale Ankestyrelse kunne afvise et smæld i ryggen som ulykkestilfælde hos en sygehjælper, der var beskæftiget med pleje af en patient.

Arbejdsskadestyrelsen og Den Sociale Ankestyrelse mente ikke sygehjælperen havde været udsat for en udefra kommende belastning, som gik ud over, hvad hun måtte være forberedt på.

Højesteret bemærkede:

at sygehjælperens rygskada opstod i forbindelse med, at den 90-årige plejehjemsbeboer, som lå på siden i sin seng, og som sygehjælperen var i færd med at vaske,

pludselig stemte fra med armene mod sengehesten for at vende sig om på ryggen. Dette var åbenbart forventeligt.

Cykeldommen

Højesteret har godt nok i en dom af 6. marts 1997 fastslået, at en skade opstået ved fald med cykel er et ulykkestilfælde. I sagen var der tale om, at personen i 1988 var kommet cyklende på en cykelsti, og af ukendte årsager væltede han med cyklen, slog hovedet og pådrog sig en hjerneskade.

Højesteret bemærker:

'En sådan tilskadekomst er efter sin ydre objektive fremtrædelsesform et ulykkestilfælde, og der er ikke oplyst omstændigheder, som sandsynliggør andet. Skaden er derfor dækningsberettiget efter policen.'

Arbejdsskadestyrelsen har besluttet, at denne højesteretsdom alene får betydning for 'glid, fald

og snubleskader'. Den udefra kommende eller virkende begivenhed er i denne situation, at en faldende person i faldet rammer en overflade og derved kommer til skade.

Hvad mener ombudsmanden?

Ombudsmanden mener at anerkendelse beror på:

1) på en bevismæssig bedømmelse af de foreliggende oplysninger, først og fremmest den tilskadekomnes egen og eventuelle andre tilstedeværendes forklaring, og

2) på, om der – efter en lægelig vurdering – kan antages at være årsags-sammenhæng imellem den tilkomne skade og et eventuelt fastslået ulykkestilfælde.

Arbejdsskadestyrelsen skal skaffe de oplysninger, der skønnes nødvendige for, at der på forsvarligt

T.R. 99

grundlag kan træffes en afgørelse.

Som led i sagens oplysning skal den, der mener at havde pådraget sig en skade, naturligvis medvirke.

Aktionsgruppens kritik

Det er urimeligt, at skadede mere eller mindre skal have en juridisk embedseksamen for at få anerkendt en ulykke.

Det er urimeligt, at almindelig sund fornuft skal fejes bort af tåbelig administrativ praksis.

Det er urimeligt, at fagforbund tvinges til at indbringe sager for domstolene, fordi loven og dens administration er utidssvarende.

Det er urimeligt, at Ombudsmanden er nødt til at udtale sig for at rette op på uklarheder i den måde loven administreres på.

30% af alle årets ulykker anerkendes ikke. Det svarer til ca. 6.000

mennesker som hvert år får afvist en arbejdsulykke, primært fordi de ikke forstår sig på jura, eller fordi småligt bureaukrati har overhalet lovens bogstav og ånd med flere længder.

Når vi sammenligner os med udlandet er der også en hel del skøvheder. En stikprøveundersøgelse viser, at ca. halvdelen af de ulykker der ikke anerkendes i Danmark ville blive anerkendt i de lande vi traditionelt sammenligner os med.

Alternativet

Nu har Socialministeren nedsat et udvalg der skal kulegrave administrationen af loven. Der var et flertal klar uden om regeringen for at nedsette udvalget. Socialministeren tog så initiativet, men begrænsede desværre udvalgets arbejde til primært at beskæftige sig med lovens administration. herunder definition

af hvad en arbejdsulykke er. Definitionen er nemlig en administrativ praksis. Den står ikke i loven

Udover at se på administrationen af loven er der også et stort behov for forenkling af loven. I den sammenhæng er der således lagt grænser for udvalgets arbejde. der er heller ikke mulighed for at se på bedre anerkendelse af f.eks. slidskader.

Det er vores opfattelse, at skader forårsaget af (der sker på) arbejdet skal erstattes.

Vi foreslår derfor, at loven ændres, så der fremover ikke er 4 forskellige på skadesbegreber (se lovtæksten), men kun to – **ulykker og erhvervsygmomme.**

Arbejdsskadeforsikringsloven omtaler følgende skademuligheder:

- 1) ulykkestilfælde, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår,
- 2) skadelige påvirkninger af højst 5 dages varighed, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår,
- 3) pludselige løfteskader, og
- 4) erhvervssygdomme. Men i stedet for fire anerkendelseskriterier for arbejdsskader er der højst behov for to.

Formuleringen i loven kan istedet være:

- 1) – en pludselig skade, forårsaget af arbejdet – en ulykke
- 2) – en skade opstået over en længere tid – en erhvervssygdom, forårsaget af arbejdet.

Arbejdsskadede må imidlertid vente en rum tid endnu før en ændring af ulykkesbegrebet kan finde sted. Udvalgets arbejde skal nemlig først være færdig i sommeren 2000. Derefter skal der så tages initiativ til eventuelle administrative ændringer.

AAA

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere (AAA) kæmper for et bedre arbejdsmiljø på arbejdernes egne præmisser. Det gør vi ved at støtte

den faglige aktivitet på arbejdspladserne og ved at samarbejde med klubber, fagforeninger og forbund. I dag er vi ca. 250 enkeltpersoner, 50 klubber og 50 fagforeninger.

Aktionsgruppen blev dannet i 1975. Grundlaget var de folk, arbejdere, akademikere og studerende, der havde lavet de fagkritiske rapporter, bl.a. Malerrapportern og rapport fra et skibsværft.

Kontakt: AAA

Valby Langgade 55, 2500 Valby Tlf. 3616 6063, hvis du ønsker oplysning om medlemsskab mv.